

Topskatteyderne er velfærdsstatens hovedsponsorer

▼ AF ØKONOM JENS HJARSBECH, CAND.POLIT OG SKATTEPOLITISK CHEF JACOB RAVN, CAND.JUR.

RESUMÉ

Topskatten er hæmmende for økonomisk vækst og sænker derfor velstanden. Flere studier viser, at topskatten mindsker incitamentet til at gøre en ekstra indsats og øge uddannelsesniveaue, og at den også hæmmer innovation og iværksætteri. Det opkrævede topskatteprovenu udgør 3,6 pct. af de samlede personskatter og kun 1,7 procent af det samlede skatte- og afgiftsprovenu. Hvis topskatten blev afskaffet, vil det mistede skatteprovenu dog være mindre pga. de dynamiske effekter. Der er med andre ord tale om et håndterbart provenutab for statskassen.

Set i et vækstperspektiv er der gode argumenter for at nedsætte topskatten, men ofte spiller ulighedsdiskussionen en stor rolle i debatten. I den sammenhæng er det værd at gøre opmærksom på, at topskatteyderne i dag betaler over 36 pct. af de samlede personskatter. Selv ved en fuldstændig afskaffelse af topskatten vil topskatteyderne stadig betale over 33 pct. eller mere pga. dynamiske effekter. Topskatteyderne udgør 12 pct. af skatteyderne og vil efter en eventuel nedsættelse altså stadig betale næsten tre gange så stor en andel af personskatterne, som de udgør af befolkningen.

Uligheden vil ikke påvirkes mærkbart. Ændringen ved en fjernelse af topskatten vil være langt mindre end den forskel, der findes mellem kommunerne i dag, og Danmark vil stadig være blandt de fem mest lige lande i verden – og mere lige end både Sverige og Belgien.

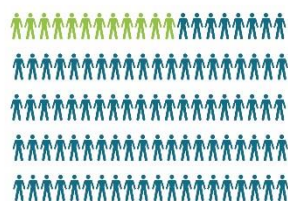
Topskatten udgør 1,7 pct. af de samlede skatter og afgifter.

Topskatteyderne betaler 37 pct. af de samlede personskatter. 33 pct. hvis topskatten blev afskaffet.

Figur 1

Topskatteydere og deres skattebidrag

**12 % AF SKATTEYDERNE
BETALER TOPSKAT**

**MEN DE BETALER 36,7 %
AF SKATTERNE**

Kilde: Egne beregninger på baggrund af registerdata fra Danmarks Statistik.

Topskatteydernes bidrag til personskattebetalingen

Ud af 4,6 mio. skatteydere i 2013 var der 560.000, der betalte topskat. Det svarer til 12 pct. af de samlede skatteydere. Skatteyderne betalte i alt 438 mia. kr. i personskatter.ⁱ Heraf betalte topskatteyderne 161 mia. kr. i samlede personskatter. Det betyder, at de 12 pct. topskatteydere betalte 37 pct. af de samlede personskatter. Topskatten udgjorde 15,7 mia. kr., hvilket svarer til 3,6 pct. af de samlede personskatter og 1,7 pct. af de samlede skatter og afgifter. Fraregnet topskatten betalte topskatteyderne i alt godt 33 pct. af de samlede personskatter. Hvis topskatten bliver sænket med 5 procentpoint, som er regeringens ambition, vil topskatteyderne fortsat betale 35,5 pct. af de samlede skatter. Tages der højde for, at nedsættelsen af topskatten har positive effekter på arbejdsudbud, uddannelse mv. (dynamiske effekter), vil topskatteyderne reelt betale mere end 35,5 pct. af personskatterne efter en sænkelse. Der vil således fortsat være en betydelig grad af progression i det danske skattesystem.ⁱⁱ

560.000 personer betalte topskat i 2013. Topskatten udgjorde samme år 3,6 pct. af de samlede personskatter.

Det er almindelig anerkendt blandt økonomer, at der vil være store positive effekter ved at sænke topskatten. Der vil således være en betydelig arbejdsudbuds- og BNP-effekt. Prisen for at sænke topskatten er væsentlig mindre end det provenu, den indbringer til statskassen. Det skyldes, at der både er et stort tilbageløb og væsentlige dynamiske effekter. Skatteministeriet har regnet sig frem til, at en sænkelse af topskatten med 5 procentpoint vil koste statskassen 2,4 mia. kr., selvom det umiddelbare provenutab vil være næsten det dobbelte.ⁱⁱⁱ Forskellen skyldes netop det større arbejdsudbud samt det forhold, at de sparede skattebetalinger til en vis grad vil gå til øget forbrug og dermed et større afgiftsprovenu.

Fordelingseffekter af en afskaffelse af topskatten

Uligheden i et samfund opgøres ofte ved at beregne den såkaldte Ginikoefficient, hvor en lavere Ginikoefficient betyder lavere ulighed. Ved en Ginikoefficient på nul er indkomsten i et land helt lige fordelt, så alle personer har samme indkomst. Ved en Ginikoefficient på 100 vil al indkomst tilfalde én person.

Beregnes Ginikoefficienten ud fra registerdata fra Danmarks Statistik fås en koefficient på 27,9. Afskaffes topskatten, så topskatteydernes disponible indkomst stiger med deres topskattebetalinger, vil det betyde en mekanisk stigning i Ginikoefficienten på 0,9 point til 28,8.^{iv} Hvis regeringens ambition om at sænke topskatten med 5 procentpoint bliver gennemført, vil det medføre en mekanisk stigning i Ginikoefficienten fra 27,9 til 28,2.

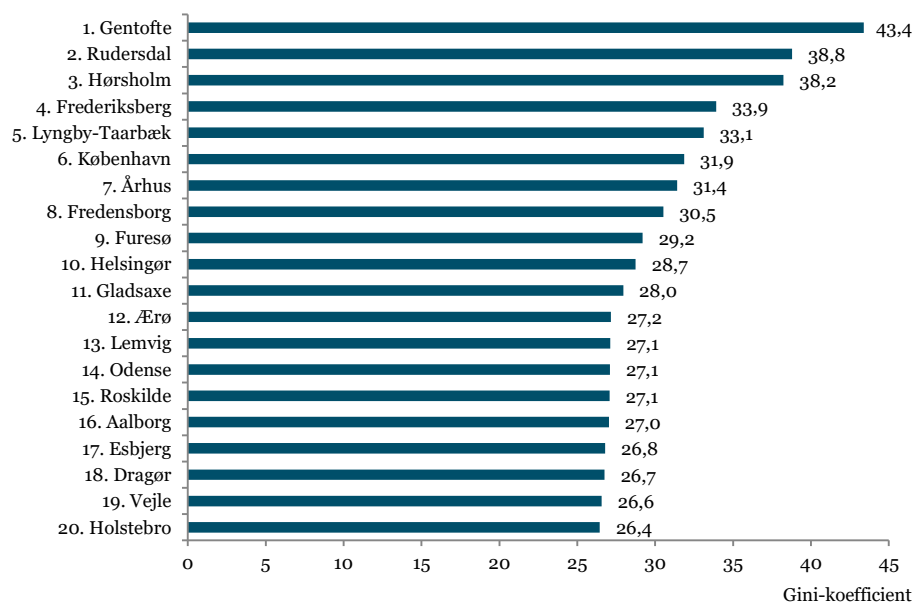
En afskaffelse af topskatten vil betyde en mekanisk ændring i Ginikoefficienten på 0,9 point.

For at sætte dette i perspektiv kan det konstateres, at der er stor forskel på Ginikoefficienten fra kommune til kommune. Øverst på listen ligger Gentofte med en Ginikoefficient på 43,4, mens kommunen med den laveste Ginikoefficient er Egedal med 21,5. I toppen ligger flere kommuner i Nordsjælland, men også København og Århus

ligger i top 10. Den gennemsnitlige kommune-Gini er på 25,5, hvilket er på niveau med Billund (25,5), der er nummer 26 på listen, men over Hjørring (25,4), der er nr. 27 på listen. Den gennemsnitlige Ginikoefficient i Danmark på 27,9 svarer nogenlunde til den, man ser i Gladsaxe (28,0). Gladsaxe kommune er nummer 11 på listen. Hvis regeringens forslag om at sænke topskatten med 5 procentpoint bliver gennemført, vil det i grove tal svare til, at vi går fra en Ginikoefficient på landsplan, som ligger lige under Gladsaxe, til en Ginikoefficient, der ligger lige over Gladsaxe. Hvis topskatten bliver afskaffet helt, vil Ginikoefficienten ligge nærmest på Helsingør (28,7), som er nummer 10 på listen.

Figur 2

Top-20 over uligheden (Gini-koefficient) målt i kommuner

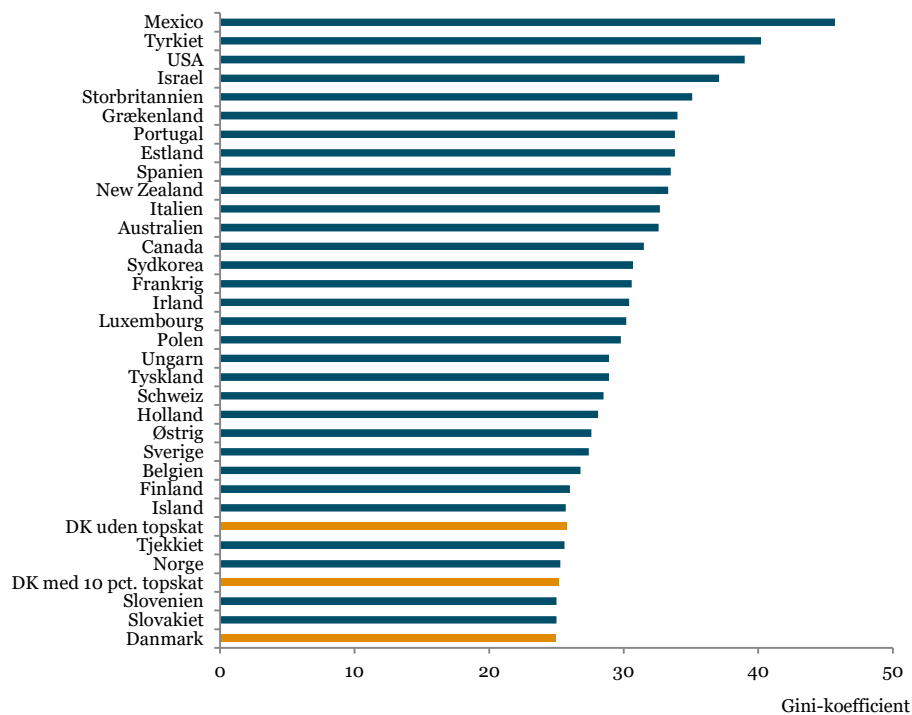
Kilde: Egne beregninger på registerdata fra Danmarks Statistik.

Danmark vil stadig være mere lige end Sverige

I en international sammenligning var Danmark OECD's mest lige land i 2012 (den seneste tilgængelig opgørelse), skarpt forfulgt af Slovenien, Slovakiets og Norge, jf. figur 3. Til sammenligning lå Sverige på en 10. plads med en Ginikoefficient 2,5 point over Danmark. En afskaffelse af topskatten vil betyde, at Danmark vil gå fra at være OECD's mest lige til at være OECD's femte mest lige land – mere lige end fx Sverige, Belgien og Finland. Hvis man følger regeringens forslag om at sænke topskatten med 5 procentpoint, vil Danmark være OECD's tredje mest lige land kun overgået af Slovakiet og Slovenien men stadig foran de øvrige nordiske lande.

Med en afskaffelse af topskatten vil Danmark stadig være mere lige end fx Sverige, Belgien og Finland.

Figur 3

Uligheden i OECD målt ved Gini-koefficienten

Kilde: OECD og egne beregninger på baggrund af registerdata fra Danmarks Statistik

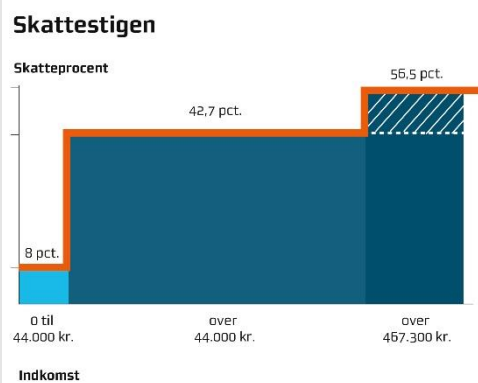
Note: Data i OECD's opgørelse er fra 2012 på nær Canada, der er fra 2011. Pga. opgørelsesforskelle afviger Gini-koefficienten beregnet af OECD fra den koefficient, der beregnes på indkomstdata fra Danmarks Statistik.

Boks 1

Dynamiske effekter af lavere topskat

Alle danskere med en indkomst over 44.000 kr. om året betaler 42,7 pct. i bundskat og kommuneskat mv. Har man en indkomst over 467.300 kr., betaler man også topskat. Topskatten betales ud over de andre indkomstskatter, så man betaler 56,5 pct. af hver krone, man tjener over 467.300.

Fjernes topskatten, vil det betyde en lavere skat på indkomsten over 467.300. Men de vil fortsat betale bundskat, kommuneskat mv. af hele indkomsten og typisk have en skatteprocent omkring 42,7.

Lavere skatter betyder, at man forbruger mere, afbetaler mere på gælden og sparer mere op. Det øgede forbrug medfører en direkte stigning i statens momsindtægter, mens lavere gæld eller mere opsparing vil give andre skatteindtægter til staten. Ved at fjerne topskatten stimulerer man også folks tilskyndelse til bl.a. at uddanne sig og arbejde mere. Den ændrede adfærd kaldes for dynamiske effekter.

Dynamiske effekter

Kort fortalt vil en lavere topskat gøre det mere attraktivt at:

- Gøre en ekstra indsats på arbejdet for at få en højere løn nu eller senere (dvs. øget arbejdsudbud).
- Øge sit uddannelsesniveau. Uddannelse hænger sammen med lønnen. Udsigten til højere løn efter skat gør det derfor mere attraktivt at uddanne sig mere eller vælge en uddannelse, der ofte fører til en højere løn.
- Køre længere til et bedre betalt arbejde. Skattebesparelsen fungerer som en kompensation for de øgede transportudgifter og genen ved længere transporttid.
- Forhandle højere løn i stedet for mere fritid i løn- og overenskomstforhandlinger (dvs. øget arbejdsudbud).
- Arbejde mere hvis man er selvstændig (dvs. øget arbejdsudbud). Mange selvstændige lader indtjeningen blive i virksomheden, når den når topskattegrænsen. Men mange selvstændige arbejder også mindre, når topskattegrænsen nås, da den ekstra indsats straffes af den høje topskat.
- Blive iværksætter. Topskatten mindsker det potentielle afkast, der er ved at tage den risiko, det medfører at blive iværksætter.

Kilde: Data er fra www.skm.dk. Der regnes med en gennemsnitlig kommuneskat.

Figur 4

Kommuner fordelt efter ulighed målt ved Ginikoefficienten

Nr.	Kommune	Gini	Nr.	Kommune	Gini	Nr.	Kommune	Gini
1	Gentofte	43,4	34	Hillerød	25,1	67	Kerteminde	24,1
2	Rudersdal	38,8	35	Ballerup	25,1	68	Hvidovre	24,1
3	Hørsholm	38,2	36	Morsø	25,1	69	Vesthimmerlands	24,0
4	Frederiksberg	33,9	37	Haderslev	25,1	70	Læsø	24,0
5	Lyngby-Taarbæk	33,1	38	Herlev	25,0	71	Nyborg	24,0
6	København	31,9	39	Syddjurs	25,0	72	Næstved	23,9
7	Århus	31,4	40	Sønderborg	25,0	73	Mariagerfjord	23,9
8	Fredensborg	30,5	41	Gribskov	24,9	74	Brønderslev	23,8
9	Furesø	29,2	42	Guldborgsund	24,9	75	Køge	23,8
10	Helsingør	28,7	43	Herning	24,8	76	Vordingborg	23,8
11	Gladsaxe	28,0	44	Ishøj	24,6	77	Sorø	23,8
12	Ærø	27,2	45	Brøndby	24,6	78	Stevns	23,8
13	Lemvig	27,1	46	Slagelse	24,6	79	Randers	23,7
14	Odense	27,1	47	Tønder	24,6	80	Norddjurs	23,7
15	Roskilde	27,1	48	Høje-Taastrup	24,6	81	Skive	23,7
16	Aalborg	27,0	49	Ikast-Brande	24,6	82	Frederikssund	23,5
17	Esbjerg	26,8	50	Thisted	24,5	83	Kalundborg	23,4
18	Dragør	26,7	51	Vejen	24,5	84	Lejre	23,4
19	Veile	26,6	52	Solrød	24,5	85	Langeland	23,3
20	Holstebro	26,4	53	Allerød	24,4	86	Skanderborg	23,3
21	Kolding	26,1	54	Frederikshavn	24,4	87	Odder	23,2
22	Fanø	26,1	55	Fredericia	24,4	88	Hedensted	23,1
23	Varde	25,7	56	Samsø	24,4	89	Faxe	23,0
24	Svendborg	25,5	57	Jammerbugt	24,3	90	Tårnby	22,9
25	Albertslund	25,5	58	Holbæk	24,3	91	Nordfyns	22,5
26	Billund	25,5	59	Struer	24,3	92	Odsherred	22,5
27	Hjørring	25,4	60	Glostrup	24,3	93	Faaborg-Midtfyn	22,3
28	Lolland	25,4	61	Rebild	24,3	94	Assens	22,2
29	Aabenraa	25,4	62	Ringsted	24,2	95	Halsnæs	22,1
30	Silkeborg	25,4	63	Rødovre	24,2	96	Favrskov	22,1
31	Middelfart	25,2	64	Vallensbæk	24,2	97	Bornholm	22,1
32	Ringkøbing-Skiern	25,2	65	Viborg	24,1	98	Egedal	21,5
33	Horsens	25,2	66	Greve	24,1			

Kilde: Egne beregninger på baggrund af registerdata for 2013 fra Danmarks Statistik

▾ OM DENNE UDGAVE

"Topskatteyderne er velfærdsstatens hovedsponsorer" er 2. nummer af Dansk Erhvervs Perspektiv i 2016. Redaktionen er afsluttet den 26. januar 2016.

▾ OM DANSK ERHVERVS PERSPEKTIV

Dansk Erhvervs Perspektiv udkommer ca. 25 gange årligt og henvender sig til beslutningstagere og meningsdannere på alle niveauer. Ambitionen er at udgøre et kvalificeret og anvendeligt beslutningsgrundlag i forhold til væsentlige, aktuelle udfordringer på alle områder, som har betydning for dansk erhvervsliv og den samfundsøkonomiske udvikling. Det er tilladt at citere fra Dansk Erhvervs Perspektiv med tydelig henvisning til Dansk Erhverv.

▾ ISSN-NR.: 1904-7894

Dansk Erhvervs Perspektiv indgår i det nationale center for registrering af danske periodika, ISSN Danmark, med titlen "Dansk Erhvervs perspektiv: Analyse, økonomi og baggrund (online)"

▾ KVALITETSSIKRING

Troværdigheden af tal og analyser fra Dansk Erhverv er afgørende. Dansk Erhverv gennemfører egne spørgeskemaundersøgelser i overensstemmelse med de internationalt anerkendte guidelines i ICC/ESOMAR, og alle analyser og beregninger gennemgår en kvalitetssikring.

Denne analyse er offentlig tilgængelig via Dansk Erhvervs hjemmeside. Skulle der beklageligvis og trods grundig kvalitetssikring forefindes fejl i analysen, vil disse blive rettet hurtigst muligt og den rettede version lagt på nettet.

▾ KONTAKT

Henvendelser angående analysens konklusioner kan ske til skattepolitisk chef Jacob Ravn på jar@danskerhverv.dk eller tlf. 3374 6272.

▾ REDAKTION

Underdirektør Geert Laier Christensen (ansv.), cand. scient. pol.; cheføkonom Steen Bocian, cand. polit.; skattepolitisk chef Jacob Ravn, cand. jur.; chefkonsulent Malthe Mikkel Munkøe, cand. scient. pol., MA; politisk konsulent Morten Jarlbæk Pedersen, cand. scient. pol, ph.d.-stip.; økonom Jens Uhrskov Hjarsbech, cand. polit.; direktionssekretær Lotte Holmstrup

▾ NOTER

ⁱ Personskatter omfatter samlet personlig slutskat herunder kommuneskat, ejendomsværdiskat, aktieindkomstskat, sundhedsbidrag, bundskat og topskat samt arbejdsmarkedsbidrag. Kirkeskat, medielicens til DR og afgift af kapitalpensionsordninger indgår ikke. Personskatter er beregnet ud fra registerdata fra Danmarks Statistik. Det seneste tilgængelige år er 2013.

ⁱⁱ Topskatteydere har i øvrigt også ofte et højere forbrug og ejer dyrere biler osv., hvilket øger deres relative andel af de samlede skatte- og afgiftsbetalinger endnu mere, da de betaler mere i moms og afgifter.

ⁱⁱⁱ Svar på spm. 19 til SAU, Folketingsåret 2015-16

^{iv} Dette er en ren mekanisk beregning. En afskaffelse af topskatten vil medføre forskellige adfærdsændringer, der også kan betyde en ændring i Ginikoefficienten, ligesom finansieringen af afskaffelsen kan have fordelingsmæssige effekter afhængig af den valgte finansieringsform.